

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансів

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

(підпис)
“ ___ ” _____ 20__ р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр**

зі спеціальності 6.07072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(шифр та найменування спеціальності)
за освітньою програмою
Фінанси, фінансовий менеджмент та страхування
(назва освітньої програми)

на тему: «Єдиний податок у системі оподаткування аграрних підприємств»

Виконавець:

Студентка Факультету фінансів та
банківської справи
Мілева Тетяна Дмитрівна

/підпис/

Науковий керівник:

К.е.н., доцент Волкова О.Г.

/підпис/

Одеса 2020

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ЄДИНОГО ПОДАТКУ	
1.1. Поняття та сутність єдиного податку.....	6
1.2. Роль та місце єдиного податку у системі оподаткування аграрних підприємств	13
1.3. Організаційно-правові засади єдиного податку в системі оподаткування аграрних підприємств в Україні.....	23
РОЗДІЛ 2. ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ЄДИНОГО ПОДАТКУ ДЛЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ	30
2.1. Оцінювання ефективності фіксованого сільськогосподарського податку в Україні	30
2.2. Оцінювання ефективності єдиного податку 4 групи в Україні	35
2.3. Аналіз платників єдиного податку 4 групи в Україні	43
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ТА ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЄДИНОГО ПОДАТКУ В СИСТЕМІ ОПОДАТКУВАННЯ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ	49
3.1. Проблемні питання єдиного податку для аграрних підприємств в Україні.	49
3.2. Світовий досвід оподаткування аграрних підприємств.....	56
3.3. Основні напрями вдосконалення єдиного податку для аграрних підприємств в Україні	59
ВИСНОВКИ	69
Список використаних джерел	75

ВСТУП

Пріоритетність розвитку агропромислового комплексу в національній економіці зумовлюється винятковим значенням та незамінністю вироблюваної продукції сільського господарства в життєдіяльності людини і суспільства.

Сьогодні для України особливо актуально постає проблема розробки механізму, який би визначав нові дієві та ефективні принципи оподаткування сільськогосподарських товаровиробників. Особливості аграрного бізнесу вимагають пошуку інструментів стимулювання останнього, у тому числі через функціонування спеціальних режим оподаткування. Одним з таких вагомих інструментів стало запровадження фіксованого сільськогосподарський податок, який було трансформовано та включено до єдиного податку. Проте, потреби у стимулюванні та державної підтримки аграрного виробництва мають постійний характер, тому проблеми оподаткування аграрних товаровиробників постійно перебувають в центрі уваги науковців. Питання реформування системи оподаткування аграрних підприємств, прогнозування та аналізу впливу їх запровадження на результати діяльності підприємств галузі є важливим напрямом досліджень науковців. На особливу увагу заслуговують дослідження вітчизняних вчених М. Дем'яненка, Ю.Палькевич, Л. Тулуш та П. Боровик, О. Кравчук та О.Одосій, Ю. Єгорової, та ін

Об'єктом кваліфікаційної роботи є єдиний податок.

Предметом кваліфікаційної роботи є єдиний податок в системі оподаткування аграрних підприємств.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних та практичних питань адміністрування єдиного податку для аграрних підприємств України.

Досягнення поставленої мети вирішувалося шляхом розв'язання наступних завдань:

- визначити теоретичні засади та економічну сутність єдиного податку;

- визначити місце єдиного податку в системі оподаткування аграрних підприємств;
- дослідити особливості адміністрування єдиного податку для аграрних підприємств України;
- проаналізувати роль єдиного податку в системі оподаткування аграрних підприємств України;
- дослідити зарубіжний досвід оподаткування аграрних підприємств;
- дослідити основні проблеми адміністрування єдиного податку для аграрних підприємств України;
- узагальнити рекомендації щодо підвищення ефективності єдиного податку для аграрних підприємств України.

Методи дослідження. У процесі наукового дослідження застосовувалися такі методи економічних досліджень як: при аналізі понятійного апарату використовувались методи узагальнення і наукової абстракції при оцінюванні ефективності єдиного податку в Україні та зарубіжного досвіду: аналіз та синтезу, системно-структурного методу, розрахунково-аналітичні методи дослідження, вимірювання. При визначенні проблемних питань та основних напрямів вдосконалення адміністрування єдиного податку використовувалися методи логічного узагальнення, системно-функціонального методу.

Інформаційно-аналітичною базою кваліфікаційної роботи є нормативно-правові документи України. У кваліфікаційній роботі також використовувалися звітні дані Міністерства фінансів України, Державної податкової служби, Державного казначейства України, Національного банку України, Державного комітету статистики України, а також монографії, наукова періодична література, фінансова та податкова звітність ТОВ «Делени» (Україна, Одеська обл.).

Апробація результатів кваліфікаційної роботи. Основні положення і висновки роботи апробовані на підсумковій студентській конференції :«Сучасні проблеми розвитку економіки України» (м. Одеса, ОНЕУ, 2019) з

докладом «Особливості регулювання єдиного податку для сільськогосподарського виробництва»

Структура кваліфікаційної роботи складається з 3 основних розділів. У першому розділі висвітлено основні теоретичні засади єдиного податку його сутність, мету, завдання та принципи, досліджено організаційно-правові засади єдиного податку в системі оподаткування аграрних підприємств в Україні. У другому розділі проаналізовано ефективність фіксованого сільськогосподарського податку в Україні та єдиного податку платників 4 групи в розподільчих процесах держави, в доходах місцевих бюджетах, його вплив на розвиток аграрного сектору в Україні, проаналізовано розподіл податкового навантаження серед різних за розмірами платників єдиного податку 4 групи, розраховано рівень податкового навантаження єдиного податку для платника єдиного податку 4 групи ТОВ «Делени» (Одеська обл.). У третьому розділі розкрито зарубіжний досвід оподаткування аграрного сектору економіки, систематизовано проблемні питання адміністрування єдиного податку для аграрних підприємств України та запропоновані шляхи його вдосконалення.

Робота складається зі 78 сторінок друкованого тексту, містить 17 таблиць, 18 рисунків, перелік використаної літератури налічує 39 джерел, 4 додатків.

ВИСНОВКИ

1. Аналіз теорій єдиного податку різних часів засвідчив, що причиною їх виникнення, головним чином, були такі негативні моменти в оподаткуванні, як несправедливість розподілу податкового тягара в суспільстві, складність та заплутаність податкової системи. В основі теорії єдиного податку покладено твердження, що єдиним джерелом доходу є земля, а продуктивним видом діяльності – сільськогосподарська праця.

2. Сьогодні теорія єдиного податку стала основою в запровадженні певного типу оподаткування, який встановлюється для окремих категорій платників податків або деяких видів економічної діяльності. В Україні прикладом застосування теорії єдиного податку на практиці є спрощена система оподаткування, яка є компромісом між фіскальними інтересами держави та економічними інтересами платників податків. Єдиний податок четвертої групи - це податок, який справляється з одиниці земельної площі, і орендна плата. В єдиному податку й орендній платі міститься частина рентного доходу.

3. Встановлено, що в Україні ключовим завданням запровадження фіксованого сільськогосподарського податку було спрощення податкових відносин: застосування єдиного прямого податку для сільськогосподарських виробників з прив'язкою до кількості угідь, які використовуються у виробництві; зниження податкового навантаження на фоні низького рівня сплати податків в аграрному бізнесі; стимулювання нових агрофірм, які виникли на базі реформованих колективних сільськогосподарських підприємств у 90-х роках минулого століття. Отже, передумовами для запровадження фіксованого сільськогосподарського податку було хронічна збитковість аграрного виробника

4. Застосування у якості основного податку фіксованого сільськогосподарського податку в Україні мало позитивні наслідки для

розвитку галузі: зменшення податкового тиску привело до поступового виведення галузі з «тіні», отримання податків у бюджет. спрощення механізму нарахування, обліку і сплати податку; оптимізувати строки сплати податку, враховуючи сезонність діяльності сільськогосподарських підприємств; стабілізувати податкову базу.

5. Встановлено зростаючу частку сільського господарства у загальній валовій доданій вартості держави: якщо у 2010–2012 рр. вона коливалась у межах 8,4–9,0 %, то у 2018 р. збільшилася до 11,9%. Проте, цей показник погіршився порівняно з попередніми роками: у 2014-му – 11,7 %, у 2015-му – 14,2 %, у 2016 р. -13,8 %., у 2018 році питома вага повернулася до рівня 2014 року.

5. На сьогодні умови функціонування аграрного бізнесу змінилися, що зумовило зміни у структурі самого аграрного підприємництва: відбулися істотні зміни у структурі випуску сільського господарства за останні вісім років на користь корпорацій та зниження питомої ваги домашніх господарств, зростання дохідності аграріїв, поширення практики застосування податкової оптимізації не тільки безпосередньо для аграрних підприємств, а й пов'язаних з ними структур в переробній промисловості, торгівлі. За таких умов, холдінгові структури мають переваги перед малим та середнім бізнесом, викривляється структура агропромислового виробництва. Зниження фіскальної ефективності фіксованого сільськогосподарського податку з 12,5% у 2005 році у загальних податкових надходженнях до 0,03% у 2014 році зумовило необхідність його реформування, що мало місце у 2015 році.

6. З 1 січня 2015 року для сільського господарства в Україні замість фіксованого сільськогосподарського податку запроваджено єдиний податок для платників четвертої групи. Українські сільськогосподарські товаровиробники мають право вибрати одну з двох можливих систем оподаткування своєї діяльності: загальну систему оподаткування (сплата податку на прибуток) чи спрощену систему оподаткування (сплата єдиного

податку четвертої групи). Сільськогосподарські товаровиробники, які застосовують спрощену систему оподаткування у вигляді сплати єдиного податку 4-ї групи, звільняються від сплати таких податків: податку на прибуток підприємств; податку на майно (в частині земельного податку), крім земельного податку за земельні ділянки, що не використовуються платниками єдиного податку для ведення сільськогосподарського товаровиробництва; рентної плати за спеціальне використання води. ПДВ та акцизний податок ПДФО, єдиний соціальний внесок та військовий збір сплачуються на загальних підставах. Платником єдиного податку четвертої групи слід щороку підтверджувати свій статус: виручка від реалізації продукції власного виробництва за рік має складати не менше 75% від загального валового доходу. Базою оподаткування податком є нормативна грошова оцінка одного гектара сільськогосподарських угідь (ріллі, пасовищ, сіножатей та багаторічних насаджень). При цьому враховують коефіцієнт індексації, який визначається на 1 січня базового податкового року

7.Методика, за якою здійснюється нормативна грошова оцінка землі базується на масових показниках щодо урожайності сільськогосподарських культур у розрізі областей, які є у статистичній звітності. Цей підхід будується на обрахунку величини рентного доходу за природним сільськогосподарським районом кожної області. Концепція має капіталізовану величину рентного доходу, яка потім накладається на конкретну ділянку

8. Встановлено, що з 2011р по 2019 р. змінилася нормативо грошова оцінка землі, збільшилися податкові ставки за єдиним податком для 4 групи платників, внаслідок чого зросло податкове навантаження на 1 га угідь. Незважаючи на те, що показники «над рентабельності» сільськогосподарського виробництва за оцінками багатьох експертів є завищеними через не врахування у методиках розрахунку інфляційної складової у розтягнутому циклі сільськогосподарського виробництва,

вважається, що запровадження єдиного податку й підвищення ставок оподаткування є справедливим і своєчасним.

9. Доведено, що не зважаючи на зростання ставок за цією категорією єдиного податку, його роль у розподілі доданої вартості держави залишається незміно незначною, а фіскальне значення у розглянутий період мало не стійкий характер та у 2018 ро досягнув рівня 2015 року : 2% у податкових надходженнях місцевих бюджетів.

10. Аналіз темпів росту ВВП та єдиного податку 4 групи ілюструє нестійку динаміку зростання надходжень єдиного податку, хоча зростання відбувається, але його темпи сповільнилися к 2019 року. Високі темпи зростання цього податку у 2016 році є наслідком його трансформації у 2015 році. Що стосується розширення кола платників 4 групи у 2018 році, як бачимо, воно не вплинуло на зростання надходжень за цим податком.

11. У роботі розраховано податкове навантаження з єдиного податку у 2018 та 2019 роках для платника 4 групи підприємства ТОВ «Делени» (Україна, Одеська обл.), основним видом діяльності якого є вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур на підставі даних його фінансової звітності та встановлено для ТОВ «Делени» податкове навантаження з єдиного податку 4 групи у 2019 році суттєво зросло до 3,56 з 1,56 у 2018 року за рахунок запровадження нової нормативно грошової оцінки землі з 2019 року на фоні погіршення показника чистий дохід від реалізації продукції у 2019 році порівняно з попереднім 2018 роком.

12. У роботі встановлено ріст користувачів спрощеною системою оподаткування в агробізнесі, що пояснюється зручністю для платників адміністрування податків, їх нарахування та сплати, спрощенням умов ведення господарювання порівняно з загальною системою оподаткування та оптимізацією груп платників спрощеної системи.

13. Встановлено, що особливістю оподаткування сільського господарства в Україні є те, що підприємства 4-ї групи єдиного податку не мають обмежень щодо масштабів своєї діяльності, в той час як решта

«спрощенців» обмежені по певним параметрам та видам діяльності. Встановлено високу концентрацію землі для сільського господарства: приблизно 15% найбільших землевласників та землекористувачів (більше 1000 га) ведуть господарську діяльність на 82% загальної площі землі. Ці ж 15% підприємств отримують близько 80% всього доходу. Виробництво продукції тваринництва в основному сконцентроване в підприємствах з малими та середніми обсягами земель (до 3000 га), а рослинництва – на підприємствах із великими земельними ресурсами.

14. Найбільше відносне податкове навантаження несуть середні за оброблюваною площею підприємства, в той час як найменші та найбільші демонструють суттєво нижчу ефективну ставку. Така різниця в податковому навантаженні може пояснюватись продуктивністю праці в різних видах сільськогосподарської діяльності та економією на масштабах виробництва. Більша дохідність на гектар землі притаманна найменшим за площею господарствам, найменше податкове навантаження з єдиного податку (у розрахунку на 1 га сплачують найбільші підприємства).

15. У роботі систематизовано переваги та недоліки єдиного податку 4 групи платників. До недоліків відносять : не врахування фінансових результатів діяльності, сплата податку у фіксованій сумі за будь-яких обставин; не в повній мірі враховано сезонність сільськогосподарського товаровиробництва; не виконується регулююча функція податку; відсутня диференціація в оподаткуванні; не враховано циклічність сільськогосподарського товаровиробництва; до переваг відносять: незначний рівень податкового навантаження порівняно із загальною системою оподаткування; простий механізм нарахування і сплати податку; стабільна база оподаткування, розмір податку чітко визначений на початок року, що дає можливість здійснювати планування господарської і фінансової діяльності.

16. Серед пропозиції щодо шляхів вдосконалення оподаткування агробізнесу відмічено необхідність врахування особливостей здійснення

сільськогосподарської діяльності (тривалість виробництва і значну розірваність у часі початку виробничого процесу та отримання товару), побудова оподаткування враховуючи дохідність виробництва; встановлення верхньої межі по доходу для перебування на спрощеній системі. Ураховуючи інфляційні процеси, пропонується верхню межу слід прив'язувати до розміру мінімальної заробітної плати (п'ятнадцять тисяч мінімальних заробітних плат на рік), що дозволить охопити малих та середніх агровиробників, а також більшість малих виробників у галузі тваринництва.

Вбачається доцільним поділити сільськогосподарських товаровиробників на три групи (А, Б, В), залежно від розмірів сільськогосподарських угідь, які ними використовуються в процесі діяльності та річного доходу, передбачивши граничний розмір сільськогосподарських угідь й обсяг доходу, при досягненні яких сільськогосподарський товаровиробник втрачає право на застосування спрощеної системи оподаткування у вигляді єдиного податку.

Малі сільськогосподарські підприємства (сільськогосподарські угіддя в розмірі не менше 4 га. та не більше 50 га., середньорічна кількість працюючих до 50 осіб, обсяг виручки до 500 тис. грн.) повинні оподатковуватись єдиним земельним податком за ставкою 2% від розміру їх нормативного доходу,

Сільськогосподарські підприємства з площею угідь більше 50 га., кількість працюючих більше 50 осіб, розмір виручки більше 500 тис. грн. мають сплачувати податок за ставкою 3% від бази оподаткування. Крім того, такі платники податків повинні сплачувати також плату за землю, податок на прибуток в розмірі 25% від базової ставки цього податку та ресурсні платежі.

Всі інші сільськогосподарські підприємства мають сплачувати до бюджету податок на прибуток підприємств за ставкою, розмір якої складає 60% від базової ставки цього податку, тобто 11%. Крім того, вони повинні бути платниками всіх інших податків, зборів та платежів, як і інші платники податків на загальній системі оподаткування.

Список використаних джерел

1. Андрущенко В. Л. Фінансова думка Заходу в ХХ ст.: (Теоретична концептуалізація і наукова проблематика державних фінансів). – Львів:Каменярь, 2000. – 303 с.
2. Барабаш Л. В. Особливості механізму оподаткування сільськогосподарських підприємств України на сучасному етапі. / Л. В. Барабаш // Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Сер. : Економіка, аграрний менеджмент, бізнес. - 2013. - Вип. 181(5). - С. 165-170.
3. Блауг М. Экономическая мысль в ретроспективе: Пер. с англ. Буклемешева О.В.и др. – 4-е изд. – М.: Дело ЛТД, 1994. – 687 с.
4. Бурковська А. В. Сучасні особливості оподаткування сільськогосподарських підприємств України / А. В. Бурковська, В. К. Шкапоєд // Modern economics. - 2017. - № 6. - С. 24-30.
5. Бюджетний моніторинг / Інститут бюджету та соціально-економічних досліджень // Офіційний сайт. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.ibser.org.ua/- UserFile/BudgetMonitor>. — Назва з екрана
6. Гудзь О.Є. Податкові важелі державного регулювання інноваційно інвестиційних процесів агроформувань / О.Є Гудзь // Агросвіт — 2012. — № 3. — С. 9—13.
7. Державна казначейська служба України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.treasury.gov.ua/main/uk/doccatalog/list?currDir=146477>
8. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
9. Добрунік Т. П. Оподаткування діяльності сільськогосподарських підприємств: національні реалії та міжнародний досвід / Т. П. Добрунік// Вісник ХНАУ. Серія : Економічні науки. - 2017. - № 4. - С. 269-280

10. Дем'яненко М. Я. Проблеми адаптації податкової системи до умов агропромислового виробництва / М. Я. Дем'яненко // Економіка АПК. – 2008. – № 2. – С. 17-25
11. Звіт Державної фіскальної служби України за 2018 рік. – Режим доступу: <http://sfs.gov.ua/data/files/240396.pdf>
12. Єдиний податок четвертої групи в контексті реформування оподаткування сільського господарства в Україні]. - Режим доступу: <https://ngoipr.org.ua/blog/yedynuj-podatok-chetvertoyi-grupy-v-konteksti-reformuvannya-opodatkuvannya-silskogo-gospodarstva-v-ukrayini/>
13. Інститут стратегічних та соціально- економічних досліджень. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ibser.org.ua>
14. Колеснік Я.В. Оподаткування аграрних підприємств: минулий досвід та реалії сьогодення/ Я. В. Колеснік, А. В. Ніколаєнко// АГРОСВІТ . – 2018. - №20
15. Косторной С. В. Напрями реформування оподаткування сільськогосподарських підприємств / С. В. Косторной // Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). - 2014. - № 2. - С. 110-113
16. Кулишер І. М. Очерки финансовой науки. –Пг.: Книгоиздательство “Наука и школа”, 1919. –215 с.
17. Мацелюх Н. П. Оподаткування аграрного сектору: проблеми і нові підходи в системі державного регулювання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.agrosvit.info/pdf/12_2016/4.pdf
18. Могильний О.М. Регулювання аграрної сфери: монографія / О.М. Могильний. — Ужгород: ІВА, 2005. — 400 с.
19. Непочатенко О.О. Оподаткування сільсько- господарських товаровиробників та шляхи його вдосконалення / О.О. Непочатенко, П.М. Боровик, М.М. Уманець // Сталий розвиток економіки. – 2013. – № 1(18). – С. 328-332.

20. Нитти Ф. Основные начала финансовой науки. – М., 1904
21. Оподаткування та державна підтримка сільськогосподарських товаровиробників: регіональні пріоритети та євроінтеграційні процеси : монографія / Г.М. Давидов, Н.С. Шалімова, А.М. Лисенко, О.А. Магопєць ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. Г.М. Давидова та д-ра екон. наук, проф. Н.С. Шалімової. – Кропивницький : ФО-П Александрова М. В., 2017. – 208 с.
22. Палькевич Ю. С. Оподаткування сільськогосподарських підприємств як елемент системи їх державного фінансового регулювання / Ю. С. Палькевич // Економіка: теорія та практика. - 2016. - № 1. - С. 37-41
23. Подаков Є.С. Сучасні аспекти оподаткування діяльності аграрних підприємств / Є.С. // Приазовський економічний вісник . -2019. – Випуск 2
24. Податковий кодекс України від 23 груд. 2010 р. № 2856-VI зі змін. та доповн. — Режим доступу : zakon.rada.gov.ua.
25. Прокопенко Н.С. Податкове стимулювання розвитку агропромислового комплексу України: монографія / Н.С. Прокопенко, А.Ю. Грінєнко, О.В. Короткова. — Львів: "Ліга-прєс", 2013. — 190 с.
26. Про проведення загальнонаціональної (всеукраїнської) нормативної грошової оцінки земель сільськогосподарського призначення та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України, затвердж. Постановою Кабінету міністрів України від 07.02.2018р. №105 / Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/105-2018-%D0%BF>
27. Пушкарева В. М. История финансовой мысли и политики налогов: Учеб. пособие. – М.:Финансы и статистика, 2003. – 256 с.
28. Рудь В. А. Механізм оподаткування аграрних підприємств / В. А. Рудь // Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права. - 2003. - № 2. - С. 272-278
29. Сідляр В. Дивергенція наукових теорій єдиного податку / В. Сідляр // Світ фінансів. – 2008.- №№ . –с.16-23
30. Сидорєнко Р. В. Оподаткування діяльності сільськогосподарських підприємств: сучасний стан та перспективи / Р. В.

Сидоренко // Причорноморські економічні студії. - 2016. - Вип. 12(2). - С. 173-176.

31. Соколов А. А. Теория налогов. – М.: Финансовое издательство НКФ СССР, 1928. – 258 с.

32. Тулуш Л. Д. Методологічні аспекти розвитку системи оподаткування сільськогосподарських товаровиробників / Л. Д. Тулуш // Економіка АПК. – 2007. – № 9. – С. 116-123.

33. Тулуш Л. Д. Реформування механізму прямого оподаткування сільськогосподарських підприємств / Л. Д. Тулуш // Економіка АПК. - 2014. - № 10. - С. 34-45.

34. Тюрго А. Р. Избранные экономические произведения: Пер. с франц. Редак.-сост., автор вступительной статьи с. 3-26 и примеч. д.э.н.И. С. Бак. – М.: Соцэкгиз, 1961. – 198 с.

35. Учебник финансового права / Иловайский С. И. – Одесса, 1904. – 375 с. // <http://www.pravoznavec.com.ua/books/34/2075/40/> 5.03.2008 р.

36. Шлебат А. Фінансовий механізм формування і функціонування капіталу у сільському господарстві України: монографія / А. Шлебат. — К.: Видавництво "Атопол", 2014. — 160 с.

37. Шпортюк Н.Л. Державно-управлінська засади регулювання діяльності аграрних підприємств засадами оподаткування / Н.Л. Шпортюк, А.М. Пугач // Публічне адміністрування: теорія та практика .- 2016. – вип..21 (16). – с.1-8

38. Щодо стану та проблем функціонування та розвитку аграрного сектору економіки України .- Режим доступу: <https://niss.gov.ua/sites/default/files/2019-01/111Zapiska-agrosector-2018-a37a9.pdf>

39. Якубенко Ю. Л. Спеціальний режим оподаткування сільськогосподарських підприємств / Ю. Л. Якубенко // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія : Економічні науки. - 2015. - № 1(1). - С. 162-166.